مدیرعامل گروه زعفران سحرخیز عنوان کرد: بخشنامه های خلق الساعه بلای جان بخش خصوصی

عضو هیئت‌مدیره صندوق توسعه صادرات زعفران گفت: دولتمردان ما نباید اینقدر پشت درهای بسته بنشینند و تصمیمات خلق‌الساعه بگیرند بلکه باید بخش خصوصی را هم در همه فرآیندها دخالت دهند.

بخش خصوصی بیش از ۸۰ درصد اقتصاد خراسان رضوی را تشکیل می‌دهد و به همین علت، اهمیت بسیار زیادی دارد اما متأسفانه این روزها بخش خصوصی اصلا وضعیت خوبی ندارد و فعالان این حوزه گلایه‌های زیادی در مورد وضعیت اقتصادی جاری در کشور و استان دارند.

خبرنگار خبرگزاری تسنیم گفت‌وگویی با **دکتر فرهاد سحرخیز**؛ عضو هیئت‌رئیسه خانه صنعت، معدن و تجارت خراسان‌رضوی و عضو هیئت‌مدیره صندوق توسعه صادرات زعفران و مدیرعامل **گروه سحرخیز** در مورد

مشکلات فعالان بخش خصوصی حوزه زعفران در خراسان‌رضوی داشته که مشروح آن را در **اگروفودنیوز** می‌خوانید.

از دیدگاه شما مهم‌ترین مشکلاتی که در تشکل‌های بخش خصوصی در زمینه فعالیت‌های اقتصادی وجود دارد چیست؟

سحرخیز: بیش‌ترین ضعفی که در تشکل‌های بخش خصوصی داریم، «موازی کاری» است که برخی تشکل‌ها با هم دارند؛ ما در این نهادها شاهد تکرار عضویت یک سری افراد در دوره‌های زمانی مختلف هستیم.

هم اکنون در تشکل‌های بخش خصوصی افراد مشخصی وجود ندارند که به صورت شاخص در حوزه‌ای تخصصی فعالیت داشته باشند و این در حالی است که افراد زیادی داریم که به صورت دوره‌ای در تشکل‌های مختلفی عضو بوده‌اند و جای پرسش دارد که اگر اینها در تشکل‌های قبلی مثمرثمر بوده‌اند چرا در همان بخش ادامه نداده‌اند و اگر موثر نبوده‌اند به چه علت دوباره در نهادی دیگر انتخاب شده‌اند؟

احساس بنده این است که اگر افرادی در تشکل‌های خصوصی فعالیت‌های تخصصی داشته باشند و به صورت مستمر پیگیری‌هایی مرتبط با حوزه کاری خود را انجام دهند اتفاقات بسیار خوبی رخ می‌دهد.

مهم‌ترین مشکلاتی که صنایع خراسان رضوی با آن درگیر هستند؛ چیست؟

سحرخیز: تعدد قوانین ارزی و اینکه هر لحظه یک قانون جدید در این حوزه تصویب می‌شود همچنین مشکلاتی که تولیدکنندگان برای واردات مواد اولیه دارند. مشکلاتی که در سامانه نیما و فرآیند پیمان سپاری ارزی وجود دارد رانت‌هایی را برای افراد غیرتولیدی ایجاد کرده اما تولیدکننده‌ها را به چالش کشیده است.

در نظر بگیرید در مورد زعفران قیمتی که تاجر باید به دولت پرداخت کند، تقریبا ۲ برابر مبلغی است که بابت آن از خریدار خارجی دریافت کرده و این مسئله به علت اختلاف قیمت ارز نیمایی و ارز آزاد در بازار رخ می‌دهد؛ با این تفاسیر بسیار طبیعی است که در این وضعیت صادرات زعفران کاهش داشته و میزان قاچاق این کالا بالا برود.

البته این تحلیل شما با آمارها قدری مغایرت دارد؛ آمارهای گمرکات خراسان رضوی نشان از این دارد که در ۸ ماهه امسال صادرات زعفران هم از نظر وزنی و هم ارزشی رشد داشته؛ توجیه شما چیست؟

سحرخیز: شما باید این مسئله را تا آخر سال رصد کنید و ببینید وضعیت به کجا می‌رسد؛ بنده در اخبار دیدم که افغانستان امسال ۱۵ تن صادرات زعفران داشته در صورتی که میزان تولید این کشور در بیشترین حالت ۵ تن است؛ همچنین این را در نظر بگیرید که باید رشد صادرات زعفران بسیار بیشتر از این آمار کنونی باشد و حالا با مشکلات به وجود آمده کاهش داشته است.

یعنی تصور می‌کنید که سیاست‌های دولت در بخش صادرات سبب به وجود آمدن مشکل برای صادرکنندگان زعفران شده است؟ اگر اینگونه است کدام بخش بیشترین مشکل را ایجاد کرده است؟

سحرخیز: البته که سیاست‌های دولت مشکلاتی را به وجود آورده است؛ بزرگ‌ترین مشکلی هم که صادرکننده زعفران به آن دچار شده‌اند این است که حدود ۲ برابر قیمتی که زعفران را فروخته، تعهد پرداخت به دولت دارند؛ به بیان دیگر هم اکنون قیمت زعفران در بازارهای جهانی بین ۷۰۰ تا ۸۰۰ دلار است اما دولت مبنای آن را ۱۴۵۰ دلار قرار می‌دهد و این عدد از قیمت ارز ۸۸۰۰ تومانی استخراج شده و این در حالی است که خریدار خارجی با دلار ۸۸۰۰ تومانی با ما معامله نمی‌کند.

تبصره‌ای اخیرا مصوب شده که صادرات زیر یک میلیون دلار از پیمان سپاری ارزی خارج است؛ این مسئله برای زعفران تأثیر مثبتی نداشته است؟

سحرخیز: ممکن است این مسئله وضعیت را بهبود دهد؛ اما شما دقت کنید که از ابتدای شروع برخی از مشکلات در کشور چند بار قوانین صادرات و تجارت خارجی تغییر کرده؛ مگر یک صادرکننده چه قدر باید بتواند علاوه بر اینکه منافع بنگاه خود را حفظ کند خود را با قوانین خلق‌الساعه هم تطبیق دهد؟ یک بنگاه‌دار اقتصادی مگر چه قدر می‌تواند سیستم خود را انعطاف‌پذیر طراحی کند که هر روز یک بخشنامه پیش رویش گذاشته شود و بتواند تمام آن را رعایت کند و همچنان هم به فعالیت ادامه دهد؟

چند روز پیش اعلام کرده‌اند که صادرات نبات ممنوع اعلام شده و بنده هم علت آن را نمی‌دانم؛ شاید به همان علت که صادرات حبوبات ممنوع شده و یا بخشنامه‌های دیگر صادر شده‌اند.

بنده نمی‌دانم به چه علت افرادی می‌گویند چرا زعفران ایران به اسپانیا رفته و برندسازی انجام نمی‌شود؟ حالا که تولیدکنندگانی

برای کالاهای ایرانی در خارج از کشور برندسازی کرده‌اند اما در فعالیت آنها اختلال ایجاد می‌شود و همان افراد ساکت باقی مانده‌اند. همین حالا که ممکن است تعدادی از صادرکنندگان نبات، حبوبات و تمام کالاهایی صادرات آنها ممنوع شده چندین معامله انجام داده باشند و با ممنوعیت صادرات آنها اصلا نمی‌دانند چگونه باید جواب مشتری خارجی خود را بدهند؛ آیا دولت پاسخگو است؟

ریشه این مشکلات تنظیم بازاری که شما می‌گویید، چیست؟ از من می‌پرسید می‌گویم بی‌تدبیری دولت؛ در هر وضعیتی که دولت نباید این حرکات پوپولیستی را انجام دهد؛ شما به من بگویید که وقتی صادرات رب ممنوع شد قیمت این کالا چه قدر کاهش پیدا کرد؟

اینکه در فاصله بین گرانی و ارزانی چه کسانی از رانت استفاده کرده و سود زیادی برایشان حاصل شد؛ یک مسئله بوده و اینکه حالا با اعمال تمام ممنوعیت‌های صادراتی چه تأثیراتی در زندگی مردم به وجود آمده موضوع دیگری است و باید گفت "هیچ" پاسخ این پرسش است؛ تنها مقداری تولید کهنه در انبارهای کارخانه‌جات باقی مانده که کاری هم برای آن نمی‌توان انجام داد.

به مسئله قاچاق زعفران اشاره کردید آیا می‌توانید قدری این مسئله را باز کنید؟

سحرخیز: وقتی شرایط صادرات به گونه‌ای باشد که فرد نتواند فعالیت خود را ادامه دهد؛ در بیانی عامیانه از خیر صادرات می‌گذرد و در همین وضعیت قاچاق افزایش پیدا می‌کند؛ به روشنی به خاطر دارم که در سال‌های قبل همین مسئله پیمان‌سپاری ارزی رایج بود و در کنار آن قاچاق هم افزایش پیدا کرده بود.

این مسئله بسیار واضح است، وقتی که پولی که باید به دولت پرداخت کنیم ۲ برابر پولی است که از خریدار گرفته‌ایم برای صادرکننده سودی ندارد و در نتیجه این کار را انجام نمی‌دهند؛ اما برای قاچاقچی ارزش زیادی پیدا کرده و طبیعی است که زعفران را به کشورهای اطراف از طریق مبادی غیرقانونی بفرستند و این یک تهدید بسیار بزرگی برای ما است.

یعنی موانع صادراتی قاچاق را افزایش داده است؟

سحرخیز: زمانی که صادرات به راحتی انجام می‌شد و نگاه دولت در این حوزه تسهیل‌گری بود؛ قاچاق زعفران به صفر رسیده بود و صادرکننده

علاوه بر سود خود، از دولت جایزه هم دریافت می‌کرد و با این روند انگیزه‌ای برای قاچاق باقی نمی‌ماند. اما حالا شرکت‌هایی با دیدگاه توسعه و صادرات محوری نیرو جذب کرده و برنامه‌ریزی داشته‌اند اما حالا با وضعیت کنونی نمی‌توانند به فعالیت خود ادامه بدهند.

پس پیش‌بینی شما این است که صادرات زعفران تا پایان سال کاهش پیدا می‌کند؟

سحرخیز: یا کاهش پیدا می‌کند یا رشد صادرات آن در مقایسه با چیزی که باید باشد بسیار کمتر است.

آیا در وضعیت کنونی تولیدکنندگان می‌توانند واحد تولیدی و اشتغال خود را حفظ کنند؟

سحرخیز: نمی‌توانم در این مورد به صراحت بگویم که می‌توانند یا نمی‌توانند، اما این را می‌دانم که کارآفرین را نباید تنها گذاشت؛ به خوبی این را می‌دانم که وضعیت بحرانی است اما الگوهایی در دنیا وجود دارد که بتوان با استفاده از آنها از بحران عبور کرد.

هر روز به صورت خلق الساعه عنوان می‌شود صادرات فلان کالا ممنوع شده و ما هم اصلا نمی‌دانیم باید چه کاری انجام دهیم؛ ما هم این را می‌دانیم که وضعیت دشوار است و مسائل تنظیم بازاری زیادی وجود دارد اما این را هم باید در نظر گرفت که یک فعال صادراتی در یک کشور دیگر هزینه‌های تبلیغاتی انجام داده و حالا که با زحمت زیاد مشتری پیدا کرده نمی‌تواند کالا را به موقع به دست شریک تجاری خود برساند.

آیا دولت این هزینه‌های تجار را در نظر می‌گیرد یا اینکه بعد از این همه ضرر که به آنها وارد کرده درخواست وجوه دولتی را هم دارد؟ اگر قصد داریم وضعیت بحرانی را مدیریت کنیم باید همه در یک قایق نشسته باشیم نه اینکه تولیدکننده و فعال اقتصادی را از قایق بیرون انداخته و هر لحظه هم مصوبه جدید برایش تصویب کنند.خیلی خوب است که دولت این را هم بداند که تولیدکننده روی فروش خود حساب باز کرده و به طرف خارجی خود قول تأمین کالا داده است.

به عنوان یک کارفرما با ترمیم دستمزد موافق هستید؟

سحرخیز: فکر نمی‌کنم هیچ فردی در وضعیت فعلی بتواند این را انکار

کند که قدرت خرید مردم نیاز به ترمیم دارد؛ اما من در این مسئله شک دارم که آیا روش آن افزایش نقدی دستمزدها است؟ آیا دولت دوباره توپ را در زمین کارفرمایان انداخته است؟ به‌نظر شخص بنده اینکه کارفرما حقوق و دستمزد را افزایش دهد برابر با بالا رفتن میزان تورم است، باید این را در نظر گرفت که اقتصاد خرد و کلان به هر حال ادبیات و قوانینی دارد که باید از آن پیروی کرد.

به عبارت دیگر شما عقیده دارید که دولت باید برای ارتقا معیشت کارگران ورود داشته باشد؟

سحرخیز: نگاه من به این مسئله ریشه‌ای‌تر است؛ از دیدگاه من دولت باید ورود پیدا کند و ببیند به چه علتی قدرت خرید کارگر کاهش داشته؛ در این فرآیند افزایش حقوق آخرین، بدترین و ساده‌ترین کاری است که می‌توان انجام داد؛ قطعا دولت نقاط تورم‌زا را می‌شناسد و باید برای آنها برنامه‌ریزی داشته باشد.

باز هم تأکید می‌کنم که از نظر من، درآمد و قدرت خرید تمام اقشار جامعه باید افزایش پیدا کند اما باید این را در نظر داشت که افزایش میزان حقوق و دستمزد در همین چند سالی که اجرایی شده نیز پاسخ مناسبی نداشته و سفره افراد حقوق بگیر بزرگ‌تر نشده؛ همچنین کارفرماها همین حالا نیز با مشکلات متعددی در حوزه نقدینگی مواجه هستند و اضافه کردن مشکلات آنها با افزایش حقوق و دستمزد نمی‌تواند راهکار مناسبی باشد.

همچنین من از منظر دیگری هم به افزایش حقوق نگاه می‌کنم؛ شما در نظر بگیرید یک واحد با نگاه صادراتی ۲۰۰ نفر را به سر کار آورده باشد وقتی تصمیمات یکباره دولت سبب توقف صادرات این واحد شود همه این افراد از کار بیکار می‌شوند و اگر کف دستمزد ۱۰۰ درصد هم افزایش پیدا کند باز هم تفاوتی ندارد؛ بنابراین در این حوزه هم نیاز است دولت ورود پیدا کند.

شما می‌گویید راه حل اینها چیست؟

سحرخیز: دولتمردان ما نباید اینقدر پشت درهای بسته بنشینند و تصمیمات خلق‌الساعه بگیرند بلکه باید بخش خصوصی را هم در همه فرآیندها دخالت دهند؛ در هیچ جای دنیا به این صورت یکباره تصمیم‌گیری و به اجرا گذاشته نمی‌شود؛ ما این همه تشکل فعال در بخش خصوصی داریم که می‌توانند به دولت در مدیریت بحران کمک کنند اما متأسفانه اصلا از آنها استفاده نمی‌شود.

این را باید در نظر داشت که اگر یک تولیدکننده به علت همین تصمیمات یکباره نتواند چند تعهد خود را عملی کنند به ضرر خود کشور می‌شود چراکه آسیب بخش تولید با به وجود آمدن بیکاری و رکود به آسیب‌های اجتماعی می‌انجامد.

برای مشاهده اخبار مربوط دکتر فرهاد سحرخیز در پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگروفودنیوز) روی این متن را کلیک کنید.

برای مشاهده اخبار گروه زعفران سحرخیز در پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگروفودنیوز) روی این متن را کلیک کنید